

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 Oslo

Vår ref: RB

Oslo 2. november 2015

Høringsvar - skjerpede krav for opptak til realfagsstudier og beslektede studier ved UiB, UiO og UiT

Kunnskapsdepartementet har sendt på høring forslag om endringer i forskrift om opptak til høyere utdanning. Det er særlig fire forhold som Tekna ønsker å kommentere:

1. § 4-2. Spesielle opptakskrav til enkelte helse- og veterinærfag

Departementet har tidligere ikke fastsatt spesielle opptakskrav for bachelorstudier i *ernæring*. Departementet viser til prinsippet om at tilnærmet like studier bør ha samme opptakskrav, og ber høringsinstansene vurdere to alternative opptakskrav til bachelorstudier i ernæring:

Alternativ 1

Krav om Matematikk R1 eller Matematikk (S1 + S2) og Fysikk 1 og Kjemi (1 + 2).

Alternativ 2 (samme krav som bioingeniør- og reseptarutdanning)

Matematikk R1 eller Matematikk (S1 + S2) og Fysikk eller Biologi 1 eller Kjemi 1.

Tekna mener det er uklart hvorfor fysikk skulle være viktigere enn biologi som opptakskrav til ernæringsstudier, og støtter derfor **alternativ 2**.

2. § 4-3. Spesielle opptakskrav til informatikk, realfag, natur- og miljøfag

UiB, UiO og UiT Norges arktiske universitet skal ha bedt om å få prøve ut spesielle opptakskrav til realfagsstudier. Forslaget innebærer at det stilles krav om matematikk R2 fra videregående til samtlige realfag og beslektede studier. Det vil altså ikke lenger være nok med R1 eller S2. Departementet foreslår skjerpede opptakskrav til alle realfag, natur- og

miljøfag ved UiO, UiB og UiT Norges arktiske universitet, samt informatikkstudier ved UiO. Dette inkluderer også lektorutdanning i realfag ved de aktuelle institusjonene. Det foreslås at disse endringene skal tre i kraft fra og med opptak høsten 2018.

Av hensyn til oversiktighet i regelverket og fordi tilnærmet like studier bør ha samme opptakskrav, foreslår departementet en felles forsøksordning. Da blir spørsmålene: 1) Er det rimelig å vektlegge oversiktighet i regelverket fremfor fagenes egenart? 2) Er det riktig å kalle de varierte MNT-fagene som tilnærmet like studier? Tekna mener nei.

Tekna er bekymret for konsekvensen av å gå bort fra samfunnsfaglig matematikk (S2) som opptaksgrunnlag. Vi mener det vil kunne *svekke* noen sider ved det faglige opptaksgrunnlaget for utvalgte realfag. Elever med S2 lærer om beregning av populasjoner, vekstrater og har mer statistikk enn elever som tar R-matematikken. Innen biologi- og økologifag kan det argumenteres for at statistikk er vel så viktig som «klassisk» og «teoretisk» matematikk. Søkere med denne kompetansen mister man ved å ta bort S-matematikken og sette krav til R2. Det er heller ikke gitt at elever som i dag har S2 vil komme til å velge R-matematikken i stedet. Trolig vil en del av disse velge helt andre fagretninger. Tekna er derfor bekymret for at bl.a. biologi- og kjemiinteresserte vil velge bort disse studiene ved skjerpede opptakskrav.

Tekna mener at ulike typer realfag bør kunne ha ulike opptakskrav. Fagenes egenart bør tillegges langt større vekt enn hensyn til oversiktighet i regelverket. Det er stor variasjon innen MNT-fag. Tekna mener det ikke er riktig å omtale disse som «tilnærmet like studier», og mener derfor at det blir feil å stille samme opptakskrav.

Det er dessuten uklart om forsøksordningen skal gjelde utenlandsstudenter.

3. § 4-7. Spesielle opptakskrav til pedagogiske fag

På anmodning fra Stortinget er det foreslått at institusjoner som tilbyr lærerutdanninger, kan innkalle kvalifiserte søkere til intervju før opptak til grunnskolelærer- og lektorutdanning.

Tekna mener at intervju i forbindelse med opptak til lærerutdanningen kan være en god idé, men at det må være tydelig for studentene i hvilken grad intervju teller ved opptaket. Studenter som viser at de ikke er skikket til læreryrket må få ekstra oppfølging, motta ekstra hjelp og veiledning, eller oppfordres til å slutte.

4. § 7-7. Karakterforbedringer

Etter dagens bestemmelser kan elever forbedre sine karakterer mens de er i videregående

opplæring og likevel komme i kvoten for førstegangsvitnemål. Til grunn for bestemmelsen ligger forutsetningen om at elevene normalt bruker tre år i VGO. Siden det nå er adgang til å fullføre VGO på to år kan det bli spørsmål om disse elevene skal få mulighet til å forbedre karakterene etter at de har fått vitnemål og fortsatt komme med i kvoten for førstegangsvitnemål. Departementet ber om høringsinstansenes syn på dette.

Tekna mener at elever som har gjennomført videregående opplæring på to år skal ha mulighet til å forbedre karakterene etter at de har fått vitnemål og fortsatt komme med i kvoten for førstegangsvitnemål. Det virker rimelig at det skal være noen fordeler knyttet til å bli ferdig raskere. Elever bør ikke ha svekkede muligheter til å få førstegangsvitnemål dersom de ønsker å forbedre karakterer i løpet av et tredje, påfølgende år. Tekna er opptatt av økt fleksibilitet i videregående opplæring, og mener det blir urimelig om elever som fullfører og består videregående på to år ikke skal ha samme rettigheter til førstegangsvitnemål som de som bruker tre år.

Tekna er imidlertid bekymret for at flere vil komme til å prøve seg på et toårig løp av prestisjehensyn, for til slutt å ende opp med å gå et treårig løp likevel. Vi ser allerede tendenser til at flere elever prøver å forsere fag, uten nødvendigvis å lykkes. Det er derfor ekstra viktig med *god karriereveiledning/rådgiving*. Det er uheldig dersom flere prøver å fremskynde sin videregående opplæring ved å legge opp til et mer intensivt studieløp enn de bør. For mange elever vil overgangen fra ungdomsskole til videregående være stor nok som den er. Prøveprosjektet i Bergen viste at noen av elevene ikke helt visste hva de gikk til – ikke var motiverte nok, og hadde for svake forutsetninger for å klare et toårig løp.

Med vennlig hilsen

Tekna – Teknisk-naturvitenskaplig forening

Ivar Horneland Kristensen
generalsekretær